

Poklad.

Historický příběh od Aloise Jiráka.

XV

Hraběnka tu dobrou pochoutku měla ve své kuchyni, její maso však nedobře vedla, odebral se na hora do bratřích souvatín.

Slečna z Témie nastoupila do zahrady, zde byla doktora Kamenického. Lehký nádech, s ním přelétl jí přes přehledlé líce její nešťastná tvář. Jen na okamžik I Kamenický se ovládl. Mlčky k ní šel a káse, když je viděl, nebyl by tušil, že nříté ježek je vzrušený, když by došla se zdálo.

„Zdála jsem od vás zprávu, když jste šel k Bartodějskému. Poněkud pozdě si pro ni přeházel, ale nemohla jsem dělat. Pan abbé teprve dnes po dlouhém časoprvy vyjel si někým na návštěvu. Vtělil o tom?“

Když přivítal, požádala ho, aby zůstal.

Kráčela zvonila bílou esotičkou ve stínu starých stromů, nad ní koruny své spojujících. Jen chvílemi pozvedla poněkud ztlumenou hlavu, a vzhledla na mladého doktora, jenž vedle ní netivě kráčeje tlumeným hlasem vypravoval. Záhy zarděla se mu líce a zaleskl se oči rozhořčenou se.

Vypravoval o své první návštěvě u svého dědečného bratra, pověděl jí, co došlo o něm, záděnu nevěřil, pověděl, jak byl překvapen, jak se podivil tomu, co hned na poprvé tam slyšel.

„Ti lidé nemají nikoho, kdo by je vedl nebo poučoval, podporoval. Ba oni jsou utiskováni a přece zachovali věrně nezkalené přesvědčení svých otcův, a přinebí mu a přinášíjí tolik obětí. Byl jsem pohnut, když jsem slyšel o Klejehovi, srděně dojat, když mi vypravoval o Šlerkovi, jeho trampačích a jeho smrti. O, Bartodějský by mohl i o sobě vypravovat.“

„Byl jste tam častěji?“

„Ano. Získal jsem si důvěru starce, hlavně tím, že jsem tenkrát domluvil omou houfa, jenž přišel ho potřípít. Byl jsem také upřímný a vložil jsem mu leccos, čemuž z předsudku nedůvěřoval. Tak poznal jsem jeho a jeho souvěrců přesvědčení a názory, o kterých v knihách nic, kromě nepravdivých zpráv jsem neshledal. Divil jsem se, když vypravoval mi o životě, jaký býval v obcích bratřských, když ještě nebyly rozpláchny, jaká mravnost, jaká snášlivost a rovnost tam panovaly. Divil jsem se, jak prostí lidé ti vznešenou ideálu evangelického ve skutečnosti tak velice se přiblížili, a nedivím se již, že hrabě Zimendorff dle jejich zásad zakládal svůj Ochranov.“

Kamenický hleděl na Renatu poznal, že nejen pozorně, ale s upřímným účastností, ba dychtivě naslouchá. Proto pokračoval: „Ráději jste čítal spisy některých filosofů francouzských, Zasl jsem, když mnohé z jejich „nových“ idejí zaslechl jsem z úst onoho starce, jenž ani německy nemluvil, ovšem prostě, ale dobře jasně pronesené. Názy o věčném míru, o zrušení trestu smrti, o právech lidských přirozených, to vše slyšel jsem v oné chudé chatrči, již lidé bludného předsudku se vyhýbají a jí v nelibosti mají.“

Renata nevědouc stanula u kamenové lavičky pod košatým habrovým loubím.

Kamenický vyprávěl dále: „Také o minulosti mně za těch návštěv vypravoval. I tomu jsem se podivil, jak staře ten je zběhlý v dějinách české země. Vyprávám se upřímně, že v leccem mne zahanbil. Než já jenom část viny nesu, hlavně a největší škola — a poměry.“

Renata vzhledla k němu překvapena, jako by těchto slov nebyla očekávala.

„Ale Kamenický již dále mluvil: „Studium má neslo se ku věškerému lidstvu a pro ně zapomaněl jsem na svůj národ. Školy, společnost, dlouhý pobyt v cizině mne jemu odvádily, a proto ho stejně poslouchal jsem, když přišel Rakytka našel přede mnou mlví o slavné minulosti, vyprávěl je nad žalosným ápatkem našeho národa. Ne-mno to nedojalo, ano povybral jsem to za blouznění, a usmíval jsem se v duchu svého příteli, když o lepši budoucnosti a vzkříšení lidu našeho mluvil a hovořoval. Vy se usmíváte, milostivý slečno, ráčte vážně a účastností poslouchati —“

„Dále, dále — dychtivě Rakytka šárlata, usmíval na kamenického soudu.“

„Poznal jsem kus našeho světa, viděl jsem, jak všechna vyšší společnost je odcizena, jak i měšťanstvo valem ve hostejnosti své se odcizuje. Na lid, na bédný, zubožený lid jsem ani nepomyslil. Vyprávám se upřímně, že jsem ho neznal, jemu kráčil. Již tu, když jsem mezi něj přebázel, začal jsem to nahlížeti a poznávati mnoho dobrého jeho stránky, o kterých jsem nevěděl. Lítoval jsem, že tak hluboko, nevinně poklesl, a již nezapuzoval jsem myšlenku, že by dobře bylo ho burecovati. A nyní poznal jsem Bartodějského, a jakým ten lid byl, jaké jádro a jakou životní sílu a schopnost v sobě choval, a národní své úplně zvrátil a v duchu sobě řekl: Ten národ není ještě na shasnutí a nezahubiti, aby zaniknul. Ten lid stojí za to, aby se pokus učinil. Jen za tmy a poroby ho vyčistí —“

Za řeči té zarděla se Renatiny tváře a oči lesknoucí se živým pohnutím neodvrátila od obličej mladého muže, tak vroucně mluvíceho.

Nyral, když mlčky vzdychla a pak lehounký, blažený úsměv pohнул jejími světlými rty.

„Mýlíš se, když říkáš, že je to oňoho emigrant a rodiny Bartodějského uřinul z lásky k němu lidu. A vy jste byl tenkrát te humanista, jenž k němu byl lhostejný, na to odevzdaný. — Jak jsem ráda, že jsem se s vámi domluvila. Hle, o panu kaplanovi jsem netušila, že tak smýšlel a smýšlí, jako já. Ano, divíte se, vidím — já již dávno tak blouzním, jak jste to nazval; ale myslila jsem, že jsem tu samojediná. Nic jsem nebudovala — a tu — pan kaplan — Teď také vy se obračíte —“

„Upřímně, opravdu —“

Také přispělo, že ta slova tak pevně a vroucně pronesl, že stál před Renatou.

Hledl na její líce, jež výrazem pohnutí a životi nového kouzla nabylo, pravil pak: „Ubráně se do tohoto tichého zákoutí, nenadál jsem se, jaká změna se tu se mnou stane, že —“

„Nuže? Duplním sama; že se jde se s takovou vlastenkou.“

„Ano, milostivá slečno, nenadál jsem se, že by bylo české křehčí tělo —“

„Ach ano — nedivím se a zdá se mi, že nyní mou povinností, abych vám to vysvětlila.“

Tu se ohléla kolem, pak začala: „Svěřuji vám tajemství svého života, o němž jsem nikomu ještě nevypravovala. Jste muž, důvěřuji vám. Mladí své, nejkrásnější své léta strávila jsem na venkově v osamělém zámečku svého strýce, staršího bratra mého otce. Do stala jsem se tam po smrti své matky. Byla jsem sirotkou, otec pak, zaměstnaný svým úřadem, nemohl mně mnoho péče věnovati; nad to zdraví mé bylo velmi chabé, a to hlavně přimělo mého otce, že povolil žádosti bratrově, jenž o mne psal. —“

Otec těžko se mnou se loučil; miloval vroucně svou jedináčku. I já truchlila srděně a nerada z Prahy na venkov odeházela. Strýce jsem neznala, neboť po léta v Praze se neukázal, a otec mój nikdy ho nešel navštívit.

Ale na venkově se mi, kromě nádní, záhy zalíbilo, a to tak, že, když po čase jsem zajela ote navštívit, neměla jsem v Praze státi. Tu pak již s radostí vracela jsem se do osamělého zámečku, obklopeného starým, zarostlým parkem. O mlých, blažených těch časech! Strýce, o němž v současném jdu den hlas šel, že je podivín, a jenž

„Vychováním mě i vyučováním řídl sám strýce, jenž byl nečinný. Nesoboval me anohoparvými náukami, ale přiblížil k opravdívěmu vzkříšení duševnímu. Jediné snad přišel zvele na státní škole — ať vysílám, se od vás to naučil. Hle, O, jak to byla vysoká, když za jiny v komnatě své; nebo za letního činu v blubokém okně státního parku jsem se s te du odhávala čtení.“ Co chvíli jsem tu prosnila, probouřila! A jak už seně byly to procházky alejemi pražských stromů za světlých línířů za heboučného šera podvečerního? Kráčela jsem po hoku svého strýce, jenž mně o přírodě, nejčastěji však o minulosti vykládal. Dějejis byl jeho zálibenou vědou a mněl jej vykládati, že jsem se na ty chvíle těšila a těšila, jestliže nepohoda nebo eos jiného procházků naši zrušilo.

Strýce nejčastěji o naší minulosti vypravoval; tu vážně jeho tvář se vyjasňovala, však i zkornoucné bylo na něm viděti. Tak zaučovala jsem si slavnou minulost našeho království, a smýšlel strýce, co stalo se také mým. Pověděl, že snid on je jediný, jenž takové náhledy má; že všichni jiní zapomněli, co byli a z jakých jsou předkův, a sám sebe posledním českým zemanem nazýval. Tu jsem také porozuměla, proč otec mój s bratrem svým tak málo se viděl, tak málo se stýkali. — Smýšlení jmu bránilo, smýšlení, pro něž strýce opustil blubný svět a vzdal se všech nadějí na světlé v něm postavení, odobral se na své panství, aby tu o samotě žil svému studiu našich dějin a skutkům listé a pravé lidokosti.

Proč se neviděl, nevím, to znělo mi tajemství.

Naděna láskou k naší minulosti, plně jsem čítala ve staré kronice Hájkové a v Paprockém. Se starými těmi spisy však nejraději jsem se utíkala za park, kde nad potokem vypínalo se návrší s rozvalinami starého, rodinného našeho hradu.

Tam bývalo mně nejvolněji, tam byla jsem šťastna!

Renata zamlouvala se na okamžik před se hleděla. Pak začala opět: „V omámených, břečtanem s o stružinami i květin pozakrytých zdech panovale svaté ticho, a volný otdud byl rozhled přes vrcholy lesa na širý, krásný kraj. Mě bylo vždy jako v kostele. Tu jsem, nikým nerušená, čítala ve staré knize o dávných, slavnějších časech, nebo odívavla jsem si pusté, tiché místo postavami svých předkův a rekovými bytostmi knih, tu smíla jsem a snovala plány. — Strýce mój byl již odevzdaný, a vzdával se veškeré naděje. Já však s důvěrností a v naděsní svého věku, neznajíc života a skutečnosti, věřila jsem v lepší budoucnost, a tu nejednou za řeči svých strýce zapomenou usmál se a vyjasnil líce. Teď mi již asi částečně rozumíte. Sluší dodatí, že strýce mój byl ovšem katolíkem, ale mírným, snášlivým, a nikdy přede mnou netajil se svými sympatiemi k evangelickému a bratřskému vyznání. — Sám rozum a sama lidskost vyžaduje, aby jim byla poskytnuta volnost; my tím více měli bychom jim práti, že oteové náši byli téhož vyznání, a pro ně toli vytrpěli a také umírali“, tak říkával. — Však klidu a štěstí mého bylo na krátek. Drabý mój strýce, jenž stal se mi druhým otcem, po jednou též se rozemohl. Opatrovali jsme ho, ale všechna pomoc byla marna. Čitil sám dobře, že nastala jeho hodina. Jednou po zdě večer, když jsem s ním byla sama, probudil se z lehké dřimoty. Ptal se, přijel-li mój otec, kterého dychtivě po celý den očekával.

„Jestli to není a rád bych vám něco pověděl!“ zavzdychal. Za chvíli, vztýčiv se, promluvil slabým hlasem: „Renato, jsem nejstarší z našeho rodu, jenž brzo vyhubé. Vzděkyvka hlava umíráje vponí nala svých dětí — Nemám jich jen tebe — povím ti, otec by toho tobě nepověděl. Tvůj děd byl také tajný bratr, na smrtelné posteli s žalostí se rozpomínal —“

„A s tím vyrazil.“ Tu se zastavil u mne. Teprve se zhlblí, ano promluvil, ale slabě, tímto hlasem: „Renato, poslouhni mne své otce, tak mne —“

„Víte nemohl, slábnut ho přemohl; a vše neprosadit.“

„A jen z Témie, milostivá slečno?“ táral se Kamenický tichým hlasem, jen dojat vypravováním Kamenického.

„Druhého dne strýce zemřel; otec moha se nedočkal.“

Mladá slečna se zamčela. Kamenický, až by rád, neodvážil se dále tázati.

„Vrátila jsem se do Prahy. Ach, to jsem se tu nestýkala, na drabého strýce navzpomínala! Já musila do společnosti, ve které jsem byla nešťastná. S nikým jsem nemohla o svém promluviti, ani s otcem, jenž strýcových náhledů nesdílel. Ano knihy, mé drabé dědictví po strýcovi, musila jsem před ním tajiti. Napadaly mne zármutek, tesklivost, a beznadějnost nabývala a mne vřebu. Teď teprve jak náležitě porozuměla jsem hlubokému, tichému žití strýce. — A pak mně brzo otec zemřel. — Když paní hraběnka, dobrá náhledy přítelkyně zesnulé matky mé, pozvala mne sem, ráda jsem přijala. Unikla jsem tak veliké společnosti a zátili venkovské slibovalo mně klid, který mně byl tak žádoucným. Než i tu musím se tajiti a přemáhat.“ A Renata bezděky povzdychla.

„Divím se vám, obdivuji se vašej duševní síle.“

„Nátnost dobře učí — a lidi jsem se naučila pozorovat. Ale ve vás jsem se zmýšlila.“

„Oh, již se nemýlíte, již můžete o mně zase tak smýšletí, jak jste prvotně smýšlela!“ zvolal vroucně Kamenický. „Ráději jste mne prve slyšeti, jaká změna počala se se mnou díti — a již se teď stala!“

„Věřím vám, a jsem šťastna, že jsou ještě jiní, kteří tak smýšlejí, jako my“, a podala mu ruku, kterou on netivě polbil.

„Však abbé at ani netuší. — Prosím vás, buďte opatrný, na vás má nejvíce namířeno!“

Doktor se chtěl usmáti, ale ton, jakým posledná slova plná upřímné obavy byla pronesena, nitrem jeho zachvěl. Zářilí oči upřel vděčně na Renatu, jež povstávala jako ve zmatku zrak svůj odvrátila.

„Již čas“, pravila, „abychom se rozčlili.“

„Poslechnu, však ráčte dovolit, abych směl říci, jak jsem tím okamžikem vzácné důvěry šťasten. — Milostivá slečno, veliká je mezi námi mezera, nelze mi nikterak se vám zavděčiti, ale tolik odvažuji se nabídnouti, že kdyby kdykoliv bylo vám potřebí pomoci, tož promluvte, vzpomeňte na mne!“

Renata stála tu nehnoutě, hledě upřeně v tu stranu, kterou odesel. Co tím chtěl říci, proč mluvil o pomoci on? Či by snad někdo tu šel, věděl? Ó ne, ne! A přece ta slova mile se jí dotkla; poříd je již viděla jeho slíbenou tvář a vroucností zářící oči.

Šla zvolna stezičkou před se a bylo jí, jako by mladý doktor do ud vedle ní kráčel. Slyšela v duchu tu, co byl mluvil, myslila jen na něj. Na vše ostatní; jaká společanská mezera mezi ním a jí, jač jsou její poměry, na to vše zapomněla. Setkal se s duchem obě spřízněným, rovným, mezi nimi nebylo rozdílu, leda co do šly. Čítal Renata už nejednou, že a těchto svých poměrů slabě a ndlí — a teď došla osvěženi, posly, teď má na koho se spolehnouti.

„Kdyby kdykoliv bylo vám pomoci potřebí, vzpomeňte na mne!“ Oh ano!“ Vzpomeňte na mne!“

V tom se zastavila a pozvedla uchýlenou hlavu. Zahrupal před ní pšek a černý stín padl na něj. Renata vzhlednavší zarazila se. —

„Abbé! Pozdravil, a usmál se. — Oh to protivného úsměvu!“

„Ráčte dovoliti — hledám pana loktora —“

„Stalo se něco!“ přerušila mu oš překvapením slečna.

„Jel jsem na návštěvu k panu aráři do Libchavy. — Sotva jsem a městečkem, potkám posla odud, jenž chvátá sem pro lékaře. Pan farář se náhle a téžee roznamohl. Dal jsem obrátiti, aby pan doktor se mnou ihned odjel. Doznanen. — Řekli mi, že snad šel lo zahrady.“

„Tady už není.“

„Ah byl tu! Tedy přece!“

Renata se zarazila. Abbé omluv se sládece, kráčeje rychlým kro-

„Víte nemohl, slábnut ho přemohl; a vše neprosadit.“

„A jen z Témie, milostivá slečno?“ táral se Kamenický tichým hlasem, jen dojat vypravováním Kamenického.

„Druhého dne strýce zemřel; otec moha se nedočkal.“

Mladá slečna se zamčela. Kamenický, až by rád, neodvážil se dále tázati.

„Vrátila jsem se do Prahy. Ach, to jsem se tu nestýkala, na drabého strýce navzpomínala! Já musila do společnosti, ve které jsem byla nešťastná. S nikým jsem nemohla o svém promluviti, ani s otcem, jenž strýcových náhledů nesdílel. Ano knihy, mé drabé dědictví po strýcovi, musila jsem před ním tajiti. Napadaly mne zármutek, tesklivost, a beznadějnost nabývala a mne vřebu. Teď teprve jak náležitě porozuměla jsem hlubokému, tichému žití strýce. — A pak mně brzo otec zemřel. — Když paní hraběnka, dobrá náhledy přítelkyně zesnulé matky mé, pozvala mne sem, ráda jsem přijala. Unikla jsem tak veliké společnosti a zátili venkovské slibovalo mně klid, který mně byl tak žádoucným. Než i tu musím se tajiti a přemáhat.“ A Renata bezděky povzdychla.

„Divím se vám, obdivuji se vašej duševní síle.“

„Nátnost dobře učí — a lidi jsem se naučila pozorovat. Ale ve vás jsem se zmýšlila.“

„Oh, již se nemýlíte, již můžete o mně zase tak smýšletí, jak jste prvotně smýšlela!“ zvolal vroucně Kamenický. „Ráději jste mne prve slyšeti, jaká změna počala se se mnou díti — a již se teď stala!“

„Věřím vám, a jsem šťastna, že jsou ještě jiní, kteří tak smýšlejí, jako my“, a podala mu ruku, kterou on netivě polbil.

„Však abbé at ani netuší. — Prosím vás, buďte opatrný, na vás má nejvíce namířeno!“

Doktor se chtěl usmáti, ale ton, jakým posledná slova plná upřímné obavy byla pronesena, nitrem jeho zachvěl. Zářilí oči upřel vděčně na Renatu, jež povstávala jako ve zmatku zrak svůj odvrátila.

„Již čas“, pravila, „abychom se rozčlili.“

„Poslechnu, však ráčte dovolit, abych směl říci, jak jsem tím okamžikem vzácné důvěry šťasten. — Milostivá slečno, veliká je mezi námi mezera, nelze mi nikterak se vám zavděčiti, ale tolik odvažuji se nabídnouti, že kdyby kdykoliv bylo vám potřebí pomoci, tož promluvte, vzpomeňte na mne!“

Renata stála tu nehnoutě, hledě upřeně v tu stranu, kterou odesel. Co tím chtěl říci, proč mluvil o pomoci on? Či by snad někdo tu šel, věděl? Ó ne, ne! A přece ta slova mile se jí dotkla; poříd je již viděla jeho slíbenou tvář a vroucností zářící oči.

Šla zvolna stezičkou před se a bylo jí, jako by mladý doktor do ud vedle ní kráčel. Slyšela v duchu tu, co byl mluvil, myslila jen na něj. Na vše ostatní; jaká společanská mezera mezi ním a jí, jač jsou její poměry, na to vše zapomněla. Setkal se s duchem obě spřízněným, rovným, mezi nimi nebylo rozdílu, leda co do šly. Čitál Renata už nejednou, že a těchto svých poměrů slabě a ndlí — a teď došla osvěženi, posly, teď má na koho se spolehnouti.

„Kdyby kdykoliv bylo vám pomoci potřebí, vzpomeňte na mne!“ Oh ano!“ Vzpomeňte na mne!“

V tom se zastavila a pozvedla uchýlenou hlavu. Zahrupal před ní pšek a černý stín padl na něj. Renata vzhlednavší zarazila se. —

„Abbé! Pozdravil, a usmál se. — Oh to protivného úsměvu!“

„Ráčte dovoliti — hledám pana loktora —“

„Stalo se něco!“ přerušila mu oš překvapením slečna.

„Jel jsem na návštěvu k panu aráři do Libchavy. — Sotva jsem a městečkem, potkám posla odud, jenž chvátá sem pro lékaře. Pan farář se náhle a téžee roznamohl. Dal jsem obrátiti, aby pan doktor se mnou ihned odjel. Doznanen. — Řekli mi, že snad šel lo zahrady.“

„Tady už není.“

„Ah byl tu! Tedy přece!“

Renata se zarazila. Abbé omluv se sládece, kráčeje rychlým kro-

„Víte nemohl, slábnut ho přemohl; a vše neprosadit.“

„A jen z Témie, milostivá slečno?“ táral se Kamenický tichým hlasem, jen dojat vypravováním Kamenického.

„Druhého dne strýce zemřel; otec moha se nedočkal.“

Mladá slečna se zamčela. Kamenický, až by rád, neodvážil se dále tázati.

„Vrátila jsem se do Prahy. Ach, to jsem se tu nestýkala, na drabého strýce navzpomínala! Já musila do společnosti, ve které jsem byla nešťastná. S nikým jsem nemohla o svém promluviti, ani s otcem, jenž strýcových náhledů nesdílel. Ano knihy, mé drabé dědictví po strýcovi, musila jsem před ním tajiti. Napadaly mne zármutek, tesklivost, a beznadějnost nabývala a mne vřebu. Teď teprve jak náležitě porozuměla jsem hlubokému, tichému žití strýce. — A pak mně brzo otec zemřel. — Když paní hraběnka, dobrá náhledy přítelkyně zesnulé matky mé, pozvala mne sem, ráda jsem přijala. Unikla jsem tak veliké společnosti a zátili venkovské slibovalo mně klid, který mně byl tak žádoucným. Než i tu musím se tajiti a přemáhat.“ A Renata bezděky povzdychla.

„Divím se vám, obdivuji se vašej duševní síle.“

„Nátnost dobře učí — a lidi jsem se naučila pozorovat. Ale ve vás jsem se zmýšlila.“

„Oh, již se nemýlíte, již můžete o mně zase tak smýšletí, jak jste prvotně smýšlela!“ zvolal vroucně Kamenický. „Ráději jste mne prve slyšeti, jaká změna počala se se mnou díti — a již se teď stala!“

„Věřím vám, a jsem šťastna, že jsou ještě jiní, kteří tak smýšlejí, jako my“, a podala mu ruku, kterou on netivě polbil.

„Však abbé at ani netuší. — Prosím vás, buďte opatrný, na vás má nejvíce namířeno!“

Doktor se chtěl usmáti, ale ton, jakým posledná slova plná upřímné obavy byla pronesena, nitrem jeho zachvěl. Zářilí oči upřel vděčně na Renatu, jež povstávala jako ve zmatku zrak svůj odvrátila.

„Již čas“, pravila, „abychom se rozčlili.“

„Poslechnu, však ráčte dovolit, abych směl říci, jak jsem tím okamžikem vzácné důvěry šťasten. — Milostivá slečno, veliká je mezi námi mezera, nelze mi nikterak se vám zavděčiti, ale tolik odvažuji se nabídnouti, že kdyby kdykoliv bylo vám potřebí pomoci, tož promluvte, vzpomeňte na mne!“

Renata stála tu nehnoutě, hledě upřeně v tu stranu, kterou odesel. Co tím chtěl říci, proč mluvil o pomoci on? Či by snad někdo tu šel, věděl? Ó ne, ne! A přece ta slova mile se jí dotkla; poříd je již viděla jeho slíbenou tvář a vroucností zářící oči.

Šla zvolna stezičkou před se a bylo jí, jako by mladý doktor do ud vedle ní kráčel. Slyšela v duchu tu, co byl mluvil, myslila jen na něj. Na vše ostatní; jaká společanská mezera mezi ním a jí, jač jsou její poměry, na to vše zapomněla. Setkal se s duchem obě spřízněným, rovným, mezi nimi nebylo rozdílu, leda co do šly. Čitál Renata už nejednou, že a těchto svých poměrů slabě a ndlí — a teď došla osvěženi, posly, teď má na koho se spolehnouti.

„Kdyby kdykoliv bylo vám pomoci potřebí, vzpomeňte na mne!“ Oh ano!“ Vzpomeňte na mne!“

V tom se zastavila a pozvedla uchýlenou hlavu. Zahrupal před ní pšek a černý stín padl na něj. Renata vzhlednavší zarazila se. —

„Abbé! Pozdravil, a usmál se. — Oh to protivného úsměvu!“

„Ráčte dovoliti — hledám pana loktora —“

„Stalo se něco!“ přerušila mu oš překvapením slečna.

„Jel jsem na návštěvu k panu aráři do Libchavy. — Sotva jsem a městečkem, potkám posla odud, jenž chvátá sem pro lékaře. Pan farář se náhle a téžee roznamohl. Dal jsem obrátiti, aby pan doktor se mnou ihned odjel. Doznanen. — Řekli mi, že snad šel lo zahrady.“

„Tady už není.“

„Ah byl tu! Tedy přece!“

Renata se zarazila. Abbé omluv se sládece, kráčeje rychlým kro-

„Víte nemohl, slábnut ho přemohl; a vše neprosadit.“

„A jen z Témie, milostivá slečno?“ táral se Kamenický tichým hlasem, jen dojat vypravováním Kamenického.

„Druhého dne strýce zemřel; otec moha se nedočkal.“

Mladá slečna se zamčela. Kamenický, až by rád, neodvážil se dále tázati.

„Vrátila jsem se do Prahy. Ach, to jsem se tu nestýkala, na drabého strýce navzpomínala! Já musila do společnosti, ve které jsem byla nešťastná. S nikým jsem nemohla o svém promluviti, ani s otcem, jenž strýcových náhledů nesdílel. Ano knihy, mé drabé dědictví po strýcovi, musila jsem před ním tajiti. Napadaly mne zármutek, tesklivost, a beznadějnost nabývala a mne vřebu. Teď teprve jak náležitě porozuměla jsem hlubokému, tichému žití strýce. — A pak mně brzo otec zemřel. — Když paní hraběnka, dobrá náhledy přítelkyně zesnulé matky mé, pozvala mne sem, ráda jsem přijala. Unikla jsem tak veliké společnosti a zátili venkovské slibovalo mně klid, který mně byl tak žádoucným. Než i tu musím se tajiti a přemáhat.“ A Renata bezděky povzdychla.

„Divím se vám, obdivuji se vašej duševní síle.“

„Nátnost dobře učí — a lidi jsem se naučila pozorovat. Ale ve vás jsem se zmýšlila.“

„Oh, již se nemýlíte, již můžete o mně zase tak smýšletí, jak jste prvotně smýšlela!“ zvolal vroucně Kamenický. „Ráději jste mne prve slyšeti, jaká změna počala se se mnou díti — a již se teď stala!“

„Věřím vám, a jsem šťastna, že jsou ještě jiní, kteří tak smýšlejí, jako my“, a podala mu ruku, kterou on netivě polbil.

„Však abbé at ani netuší. — Prosím vás, buďte opatrný, na vás má nejvíce namířeno!“

Doktor se chtěl usmáti, ale ton, jakým posledná slova plná upřímné obavy byla pronesena, nitrem jeho zachvěl. Zářilí oči upřel vděčně na Renatu, jež povstávala jako ve zmatku zrak svůj odvrátila.

„Víte nemohl, slábnut ho přemohl; a vše neprosadit.“

„A jen z Témie, milostivá slečno?“ táral se Kamenický tichým hlasem, jen dojat vypravováním Kamenického.

„Druhého dne strýce zemřel; otec moha se nedočkal.“

Mladá slečna se zamčela. Kamenický, až by rád, neodvážil se dále tázati.

„Vrátila jsem se do Prahy. Ach, to jsem se tu nestýkala, na drabého strýce navzpomínala! Já musila do společnosti, ve které jsem byla nešťastná. S nikým jsem nemohla o svém promluviti, ani s otcem, jenž strýcových náhledů nesdílel. Ano knihy, mé drabé dědictví po strýcovi, musila jsem před ním tajiti. Napadaly mne zármutek, tesklivost, a beznadějnost nabývala a mne vřebu. Teď teprve jak náležitě porozuměla jsem hlubokému, tichému žití strýce. — A pak mně brzo otec zemřel. — Když paní hraběnka, dobrá náhledy přítelkyně zesnulé matky mé, pozvala mne sem, ráda jsem přijala. Unikla jsem tak veliké společnosti a zátili venkovské slibovalo mně klid, který mně byl tak žádoucným. Než i tu musím se tajiti a přemáhat.“ A Renata bezděky povzdychla.

„Divím se vám, obdivuji se vašej duševní síle.“

„Nátnost dobře učí — a lidi jsem se naučila pozorovat. Ale ve vás jsem se zmýšlila.“

„Oh, již se nemýlíte, již můžete o mně zase tak smýšletí, jak jste prvotně smýšlela!“ zvolal vroucně Kamenický. „Ráději jste mne prve slyšeti, jaká změna počala se se mnou díti — a již se teď stala!“

„Věřím vám, a jsem šťastna, že jsou ještě jiní, kteří tak smýšlejí, jako my“, a podala mu ruku, kterou on netivě polbil.

„Však abbé at ani netuší. — Prosím vás, buďte opatrný, na vás má nejvíce namířeno!“

Doktor se chtěl usmáti, ale ton, jakým posledná slova plná upřímné obavy byla pronesena, nitrem jeho zachvěl. Zářilí oči upřel vděčně na Renatu, jež povstávala jako ve zmatku zrak svůj odvrátila.

„Již čas“, pravila, „abychom se rozčlili.“

„Poslechnu, však ráčte dovolit, abych směl říci, jak jsem tím okamžikem vzácné důvěry šťasten. — Milostivá slečno, veliká je mezi námi mezera, nelze mi nikterak se vám zavděčiti, ale tolik odvažuji se nabídnouti, že kdyby kdykoliv bylo vám potřebí pomoci, tož promluvte, vzpomeňte na mne!“

Renata stála tu nehnoutě, hledě upřeně v tu stranu, kterou odesel. Co tím chtěl říci, proč mluvil o pomoci on? Či by snad někdo tu šel, věděl? Ó ne, ne! A přece ta slova mile se jí dotkla; poříd je již viděla jeho slíbenou tvář a vroucností zářící oči.

Šla zvolna stezičkou před se a bylo jí, jako by mladý doktor do ud vedle ní kráčel. Slyšela v duchu tu, co byl mluvil, myslila jen na něj. Na vše ostatní; jaká společanská mezera mezi ním a jí, jač jsou její poměry, na to vše zapomněla. Setkal se s duchem obě spřízněným, rovným, mezi nimi nebylo rozdílu, leda co do šly. Čitál Renata už nejednou, že a těchto svých poměrů slabě a ndlí — a teď došla osvěženi, posly, teď má na koho se spolehnouti.

„Kdyby kdykoliv bylo vám pomoci potřebí, vzpomeňte na mne!“ Oh ano!“ Vzpomeňte na mne!“

V tom se zastavila a pozvedla uchýlenou hlavu. Zahrupal před ní pšek a černý stín padl na něj. Renata vzhlednavší zarazila se. —

„Abbé! Pozdravil, a usmál se. — Oh to protivného úsměvu!“

„Ráčte dovoliti — hledám pana loktora —“

„Stalo se něco!“ přerušila mu oš překvapením slečna.

„Jel jsem na návštěvu k panu aráři do Libchavy. — Sotva jsem a městečkem, potkám posla odud, jenž chvátá sem pro lékaře. Pan farář se náhle a téžee roznamohl. Dal jsem obrátiti, aby pan doktor se mnou ihned odjel. Doznanen. — Řekli mi, že snad šel lo zahrady.“

„Tady už není.“

„Ah byl tu! Tedy přece!“

Renata se zarazila. Abbé omluv se sládece, kráčeje rychlým kro-

„Víte nemohl, slábnut ho přemohl; a vše neprosadit.“

„A jen z Témie, milostivá slečno?“ táral se Kamenický tichým hlasem, jen dojat vypravováním Kamenického.

„Druhého dne strýce zemřel; otec moha se nedočkal.“

Mladá slečna se zamčela. Kamenický, až by rád, neodvážil se dále tázati.

„Vrátila jsem se do Prahy. Ach, to jsem se tu nestýkala, na drabého strýce navzpomínala! Já musila do společnosti, ve které jsem byla nešťastná. S nikým jsem nemohla o svém promluviti, ani s otcem, jenž strýcových náhledů nesdílel. Ano knihy, mé drabé dědictví po strýcovi, musila jsem před ním tajiti. Napadaly mne zármutek, tesklivost, a beznadějnost nabývala a mne vřebu. Teď teprve jak náležitě porozuměla jsem hlubokému, tichému žití strýce. — A pak mně brzo otec zemřel. — Když paní hraběnka, dobrá náhledy přítelkyně zesnulé matky mé, pozvala mne sem, ráda jsem přijala. Unikla jsem tak veliké společnosti a zátili venkovské slibovalo mně klid, který mně byl tak žádoucným. Než i tu musím se tajiti a přemáhat.“ A Renata bezděky povzdychla.

„Divím se vám, obdivuji se